

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 25 October 1819.

Visa.

Min flicka satt vid källans rand,
Hon knöt så många blomsterband,
Hon knöt, den hela dagen:
Hon plockade de blommor små,
Och många visor söng jag då:
Blott hon, blott hon
Kan minnas hvad jag söng.

Men bäst jag söng och bäst hon band,
Mitt hufvud sönk mot hennes hand
Och hvilade så stilla.
Mitt hjerta slog så innerlig,
Hon nändes icke störa mig:
Blott hon, blott hon
Vet huru säll jag var.

Och som vid hennes bröst jag låg,
I hennes blåa ögon såg
Och drömde ej om faran,
Hon bandt mig båd' till hand och fot:
"O! tag min boja villigt mot!
"För dig, för dig
"Hon blomstrar alla dar."

Jag slumrade; den hulda log
Och saktare sin anda drog
Att fångens ro ej störa.
O hvilken vagga, hvilken dröm,
Och väktarinnan huru öm!
Blott hon, blott hon
Får veta hvad jag drömt.

Dramatik.

(Slut från N:o 5.)

Tredje Acten börjar. Czaren mediterar öfver Strelitzernas uppror. Han misstänker sin Syster Sofia och affärdar, under denna sinnesstämning, den ankonne Couriren till Moskau, med stränga Ordres rörande henne. Han frugtar förebråelser af Le Fort, hvarföre handöljer sina gifne befallningar. Beslag har blifvit lagdt på alla fartyg. Couriren kan icke afgå. Depecherna komma i Le Forts händer, som förebrår Czaren sin grymhet; men, då han icke vill afstå från sitt fattade beslut, sönderrifver Le Fort Orderna. I raseri öfver denna djerfhet fattar Czaren sin bredevid liggande yxa, för att nedhugga Le Fort; men blir tillbakahållen, kastar ifrån sig yxan, omfamnar sin förtrogne och ber om hans förlåtelse.

Denna framställning af en grym öfverilning, saknar icke historisk grund, och följande drag af Peter hafva blifvit amalgamerade i densamma.

På hemresan till Moskau hade han ett möte med Konung August den II. — Konungen, för att visa sin kroppsstyrka, afslog med ett hugg hufvudet på en Polsk Ox. Czaren utbad sig den nyttjade Sabeln. "Jag behöfver den, sade han, att skilja den upprorsdrakens hufvud från kroppen, som nu gjort min

hemresa nödig." Konungen räckte honom sabeln med dessa ord: "Döden åt Turkar och Tartarer! Livvet och nåd åt undersåtare!" — Men icke aktande dessa råd, ville Peter i sin Syster se en brottsling. Han lät henne komma in för sig, och då hon fortfor att neka, kunde han icke återhålla utbrottet af sin vrede. En Kammarfru kastade sig emellan dem båda och ropade: "Håll! hon är din Syster." Peter lät svärdet falla och tackade flickan, som hindrat honom att begå en blodskuld. Le Fort tackade han äfven, för det han afstyrt ett henne tillämnat pinligt förhör, som kunnat kosta henne lifvet.

Piecen är nu nära sin upplösning och denna har från början icke varit tvifvelagtig för åskådaren. Det återstår endast att Czaren yppar sig för Sardams invånare och afreser. Afresan möter likväl oförmödade hinder, emedan alla fartyg äro sequesterade; men nu kommer Fliman, som af Lord Simpley fått, till undertecknande, den föreslagne Tractaten, jemte ett säkerhetskort för att kunna afresa med ett Engelska Regeringens skepp. Fliman meddelar sin goda väns Michaeloff dessa papper, hvars innehåll han sjelt icke förstår. Czaren bemäktigar sig dem, yppar sig till sin Person för de ankommande, och förvånar vid denna upptäckt så väl Engelska Lorden, som van Bett och Timmermännen, under hvars lyckönskningar han straxt derefter afreser.

Det synes Recensenten, att Författaren icke använt nog slit i teckningen af Czarens karakter — icke begagnat dess kontraster och egenheter, för att gifva omvexling åt det hela, som, utom på några få ställen, något matt framskrider. Denna Charakters-målning är likväl Piecens enda föremål, ty hela intriguen är inskränkt till Czarens incognito, och Lordens misstag med Peter Fliman. Piecens accessoires förmå ej i längden betäcka dessa brister.

Herr Lindman gaf Czarens role med urskilning och skicklighet. Den lemnar likväl föga tillfälle till belöning för Konstnären, utom vid några få tillfällen, och deribland förnämligast i öfverilningen emot Le Fort. Detta moment hade också Skådespelaren lyckligt uppfattat. Herr Lindman är af naturen gynnad med en lycklig organ och mycken liflighet, hvarföre ställen, som det i fråga varande, vanligen lyckas honom; deremot torde man kunna anmärka, att han icke alltid har nog hållning eller rundning i sitt spel, att hans transitioner äro något skarpa och ej nog så tillägandes modulerade.

Herr Hjortsberg, som van Bett, gjorde af denna role, efter vanligheten, allt hvad deraf göras kunde. Den noggrannhet hvarmed han iagttager de minsta omständigheter, bevisar den reflekterande geniala Konstnären. Då han uppträder i Bamboschader, skall man svårigen kunna på honom lämpa Garricks bekanta anmärkning: han var för litet full i vänstra benet.

De tvenne unga Sujetter, som utförde Franska och Engelska Sändebudens roller, hade det gemensamt, att icke hafva kunnat tillegna sig den yttre cultur i former och betäffenhet, som är så oskiljaktig från det Diplomatiske värfvet. Kanhända skola de som Crispin eller La Fleur lyckas mera.

Ett Divertissement af Dans äger rum i Andra Acten, och behöfves der för att upplifva Scenen, under det Czaren lemnas tillfälle att avsluta tractaten med Chateauf. Recensenten håller för att det samma antingen kunde vara kortare, eller också mera i styl af Holländska karakteren; så kunde man äfven önska mera correction i Costumerna, i synnerhet hvad Czaren beträffar. Historien säger att han, under visstandet i Sardam, var klädd i en Waterländares drägt, en kort tröja af rödt fris och vida långbyxor af hvit linne. Då

man så lätt kan komma sanningen nära, bör man icke underlåta det.

Anmärkingar

om den Theatraliska Aktionen.

(Slut från N:o 4.)

Gesticulationen är nästan uteslutande en uttrycks- icke en framställningskonst, d. ä. den målar icke objecterna, utan uttrycker blott hvad vi, i anledning af dem, känna eller känt. Det är visst bekant, att en gammal Romersk Pantomim försökte att, medelst åtbörder, föreställa meningen af versen: *den store Agamemnon*, dermed att han reste sig på täspetsarne och höjde ena handen öfver hufvudet, men också, att hans mästare tadelade honom derfor, och framställde versen, dermed att han uttryckte den vördnad, som den store Konungen honom ingaf. Ty, som Cicero riktigt anmärker, Gesticulationen är icke en Demonstration, utan Signification och därför måste man noga agta sig att, med åtbörder, vilja beteckna hvarje känslans moment, hvarje ord i språket.

Själsens tillstånd är det, som man genom åtbörder kan uttrycka. Men själen är antingen i lugn eller i rörelse. I förra fallet äger, i egentlig mening, ingen Gesticulation rum. Skådespelaren bar, under framställandet af en role i ett sådant själstillstånd, endast att se på att presentera sin kropp med värdigt behag och afpassad ledighet. Men vid affecternas framställande medelst gester, måste man, som vid Declamationen, på en gång bemöda sig att vara sann och att vara skön.

För Gesticulationens sanning, fordras att Ansigtförändringarne eller Minnerne öfverensstämma med Naturen af de affecter, passioner och känslor hvilka, för ögonblicket, skola uttryckas. Lugn och mild glädje visar sig genom

ett öppet, leende öga, genom ett klart anlete, fritt från skrynklor; oro och häftighet, genom munnens hastiga rörelse, genom pannans hopdragande, genom en orolig blick — och så kan hvarje annan känsla, lätt och omiskänneligt, uttryckas medelst ansigtets retliga muskler, genom ögonen och ögonbrynen. — Vidare till Gesticulationens sanning, hörer, att händernas rörelser rätta sig efter naturen af de affecter och idéer Acteuren har att uttrycka. — För åtbördsspråket äro händerna af yttersta vikt, emedan de icke allenast kunna uttrycka de vanliga Språklärornes accenter, utan äfven deras figurer, metonymier, synecdochéer och propopéer. Med händerna ropar vi, säger Qvintilianus, uppmuntra, gilla, hota, bedja, fråga etc.; yttra vår fruktan, glädje, sorg, vrede, lörtryksamhet, tvivel, ånger och andagt, och med händerna utpeka vi mått, mängd, antal, art och tid. Dock måste man tillse, att de rörelser med händerna man väljer, äro allmänt fattliga och icke urarta till ett parenthysiskt utmålande af objecterna. — Slutligen fordras till Gesticulationens sanning, en afpassad gång och ställning, enlig naturen af den sinnessättning som skall framställas. Ty nästan alla möjliga nuancer af den sedliga karakteren kunna, genom gång, ställning och kroppens hållning, återspeglas, ej mindre än olika affecter: ty annorlunda går den bedröfvade och annan ställning antager den djupsinnige, än den glade och lattsinnige. Således hörer det till Gesticulationens sanning, att den är karakteristisk, så att man antager de åtbörder, hvilka ovillkorligen af ett lifligt sinne brukas, för att bevisa, då man besinnar sig, skämtar, är bedröfvad, öfverraskas, o. s. v.

Till dessa egenskaper af en sann Gesticulation, måste den ägta Skådespelaren lägga dem, hvilka bestå i ett frit försinligande af ämnet, och hvilka man kallar framställningens och uttrycke:

mimiska skönheter, emedan de utan all rapport till något annat, genom och för sig sjelfva behaga. Dessa egenskaper äro lätthet, liflighet, energi, dristighet och nyhet i åtbördernas användande. Och härigenom är Skådespelaren Konstnär; ty fastän han icke sjelfständigt producerar för efterverlden, fastän han egentligen utöfvar en härmande konst, kan han dock under sin framställning äfven sjelfständigt upplifna, om han icke allenast väljer ett sant utan äfven ett skönt uttryck och om han genom bortskärandet af alla en obearbetad Naturs utyexter, genom uppfyllande af förevarande luckor i Poesiens angivelse af karakteren och genom mildring af starka, förhatliga och äckliga affecter, öfverallt framställer en förädlad natur. Ty det är visst gifvet, att det står i den goda Acteurens förmåga, att, genom fullkomligheten af sitt spel, upphjelpa och förbättra det bristande poetiska i hans role; men heldst väljer den ägta talenten det sanna sköna till sin framställning, emedan han der — icke som i den dåliga Piecen, der han, i egenskap af Virtuos, blott kan visa sin färdighet att brättas med en platt role och besegra svårigheter — kan lugnt utveckla alla finheterna af sin konst i framställandet af ett fulländadt, behagande helt. En sådan Acteur skall aldrig sakna förtjusta åhörare gälla handklappningar, ehuru han visserligen, under sitt bemödande, mer sträfvar att göra sin egen inre Konstnärskfordran till fyllest, än att förblända en oftast rå Allmänhet.

Anecdoter.

Tvenne unga män öfverröstade hvarannan i att berömma den bekante Romberg: "Ock lika förträffligt spelar han allt, äfven om han ser det för första gången." — "Äh, inföll den andra hastigt, han behöfver ej en gång se det!" Han hade nemligen sedt Romberg spela sina Concerter ur minnet.

En ung flicka, som var en behaglig och bildad Sångerska, hörde en gång en manlig Sopran af första rangen. Huru finner Ni honom? frågade en vän. Isanning förträfflig! Likväl — tillade hon oskyldigt och fritt — likväl har hans röst något — — — eller ligger det i maneret — — — kort sagt, det förefaller mig som något fattades; men jag kan ej säga hvad.

Aphorismer.

Menniskorna äro ett slags sällsamma Får, som sjelfve klippa ullen af hvarandra.

Den olyckliga äkta Mannen Orpheus har med sitt exempel bevisat, att man kan återhemta en Måka från sjelfva Tartaren. Jag vill dock se, hvem son skulle våga nedkalla sin äkta hälft från Parnassens höjder. En sådan, till Ryktets Skugg-Rike flygtad, Fru Genlis, vill visserligen icke mer veta af vår verld med dess kök, källare, spinnrockar och sybord.

Föräldrar och äkta Männer hafva sannerligen orsak att dagligen sucka: O Du, som kläder liljorna på marken, kläd äfven våra Fruar och Flickor!

Prenumeration på 24 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med En Rdr Bco, uti Herrar Utters & Comp., Deléens & Comp., Östergrens och Bruzelii Boklädor.

N:o 8 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.